

Sabelskjöldarna

2005

Kära släktmedlemmar!

Tiden går och nu är vi redan inne på det femte året på det här årtusendet och då är frågan man ställer sig – vad hände under året som gått? För vår del i släktföreningen så var släktmötet i Söderköping den största händelsen. Söderköpings Brunn är en imponerande anläggning, stort och pampigt, gammalt och fint.

Stig Ekblad som är väl insatt i Brunnens historia gav oss en intressant information och Christina Gustavsson från Sveriges släktforskarförbund dit släktföreningen är ansluten, hade också intressanta synpunkter att komma med. Maten som serverades var god och kabbordet till eftermiddagskaffet var imponerande. Stämningen var god och man träffade gamla vänner men fick även nya. Vi var inte så många deltagare som vi brukar – ett 60-tal. Vid förra släktmötet i Kalmar deltog 90 personer. Att vi inte var så många berodde förmodligen på att vi hade en extra släktsamling här i Kristdala året innan, dit 120 personer kom. Deltagarantalet har varierat genom

åren. När föreningen bildades 1967 i Kristdala var det inte mindre än 250 närvarande, däremot i Linköping 1980 kom det bara 65 personer.

På Söderköpings Brunn hade vi också förhandlingar och valde bl.a. styrelsen där jag fick fortsatt förtroende som ordförande på ytterligare en treårsperiod som jag tackar för. För styrelsen i övrigt blev det omval med undantag av Annica Tribberg som hade avböjt omval eftersom hon bor större delen av året i Sydamerika. Istället fick vi en ny Annika i styrelsen – Annika Sabelsjö från Kristdala.

Medlemsantalet var vid årsskiftet 367 och när föreningen var som störst 1986 hade vi 657 medlemmar – vi ser gärna att det blir fler.

Nu undrar ni förstas vad som händer på det här året – ja, inte mer än att ni får det här utskicket eftersom vi har haft möten två år i följd. I Söderköping kom förslaget att lägga nästa släkträff i Blacksta, Södermanland. Det är i Blacksta kyrka han är begravd – Karl Sabelskjöld, den gamle majoren som jag brukar kalla honom – tillsammans med sin andra fru och i närheten ligger hans gamla gods Ekenäs. Vi har funderingar på att anordna ett släktemöte där på försommaren nästa år. Vi får se hur det blir.

Allan Ohlsson
ordförande

Boken "Om ätten Sabelskjöld och livdragonen Carl Sabelskjölds avkomlingar"

Styrelsen har tankar på att göra ett omtryck av boken "Om ätten Sabelskjöld och livdragonen Carl Sabelskjölds avkomlingar". Kostnaden för detta blir ca 50.000 kronor.

På årsmötet i Söderköping framgick att intresset för nytryck av boken var stort och styrelsen fick i uppdrag att arbeta fram förslag på hur ett nytryck skulle kunna finansieras. Bl.a. har bidrag sökts hos Stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur men vi har dessvärre fått avslag.

Eftersom vi inte kommer att få något ekonomiskt bidrag den vägen, återstår för föreningen att själv finansiera boken. Under hösten fick föreningen en donation (770 kr) från Glenn Magnusson i Amerika. Det gav oss idén att gå ut till övriga medlemmar och

se hur stort intresse det finns att skänka en summa som bidrag till ett nytryck.

Styrelsen är tacksam för alla bidrag som gör att vi kan trycka boken så att de som efterfrågar den också kan få möjlighet att köpa den!

Ett annat förslag är att de som är intresserade av att köpa boken gör en förhandsbeställning. På så sätt får vi en uppfattning om det verkliga intresset och också hur många böcker vi med säkerhet kan sälja.

Ni som kan tänka er att skänka ett bidrag till nytryck av boken, ringer och meddelar detta till ordförande Allan Ohlsson 0491- 73030.

Ni som vill göra ett förköp kan skicka en intresseanmälan på e-postadress: asjogle@telia.com till kassören Marianne Lindén.

Min släkt i Tälleryd och Bjälebo

Idag torde det inte vara många i min släkt, som kommer ihåg gamla fru Maria Christina Carlsdotter-Persson i Tälleryd, där hon på en av byns största gårdar hade fött och fostrat minst tio barn, både söner och döttrar. Själv var hon född den 23 augusti 1847 på den anrika gården Bjälebo i Kristdala socken, som nu gått i arv i ett flertal generationer. Där växte hon upp den rara Maria som dotter till hemmansägare Carl Peter Carlsson (1819-1888) på Bjälebo gård, som i sin tur var son till Maria Carlsdotter (1792-1876) på Bråhult och i ännu äldre generationsled besläktade med den kända adelsätten Sabelskjöld.

Särskilt gamla fru Maria Christina Carlsdotter-Persson kom mig nära såsom varande min egen kära mormors mor. På äldre dar gick hon gärna upp till sin äldsta dotter, min mormor Emilia Edgren (1871-1951) på hennes granngård. Det var också där som jag säkert minns, att jag mötte henne, när jag som fyraåring var "inackorderad" hos min mormor och morfar. Hemma i Gnöttlerums skola låg mina föräldrar i hög feber, just då svårt drabbade av spanska sjukan. Deras läkare ansåg därför att det var bäst om deras minderårige son Harald blev omhändertagen av sina morföräldrar, något som jag sedan aldrig kunde glömma, oerhört tacksam som jag var.

Det var då som jag lärde uppskatta både mormor Milie och mormors mor Maria, båda lika beundransvärda som duktiga och omtänksamma husmödrar. I jämförelse med min resliga mormor såg Maria liten och späd ut. Men hon verkade samtidigt mycket ädelsinnad, något som senare framlidne lektor Sven Bankeström låtit mig bekräfta. Hennes farmor kom från både Påfvel Kyles och Carl Sabelskjöldes exklu-

siva Bråhult, ett släktarv, som därefter min egen mor Astrid Tigerström, född Edgren, väl förvaltade och ömsint vårdade. Lilla rara Maria dog den 26 januari 1924.

I detta sammanhang tänker jag gärna på den septemberdag 1929, då jag fick kära hälsningar från några av dessa nyss nämnda släktingar. Det var min käre vän och frände Olle Meurling, som i sina föräldrars sällskap hade mött dem på storkalas i Bjälebo. Olle och jag gick då som gymnasister på läroverket i Eksjö och det var närmast min mormor Emilia, som bett honom att hälsa till mig. Den skämtsamme Olle, alltför tidigt borgången, berättade att det hade i Bråbo serverats mins sju olika ostkakor, så att han höll på att "föräta sig". Han rådde mig därför att nästa gång jag kom på släktkalas i Bråbo eller Tälleryd vara mycket försiktig med kosthållet!

Artikeln är skriven av f.d. kontraktsprost Harald Tigerström (född 1914), Linköping.

Kom igång med släktforskning!

I första paragrafen i föreningens stadgar står "att utföra forskningar i släktens historia". Ett sätt att ta reda på hur man är släkt med Sabelskjöld är exempelvis att köpa boken "Om ätten Sabelskjöld och livdragongen Carl Sabelskjöldes avkomlingar" av Sture Heiding och Sven Bankeström. Ett annat är att köpa CDn om Carl Sabelskjöld och hans ättlingar. (CDn finns att köpa hos Marianne Lindén).

För den som vill gå vidare och veta mera om hela sin släkttavla är ett tips att börja med att först inventera det man redan har. Exempel på detta kan vara att fråga sina gamla i slakten, leta bland handlingar som finns i de flesta hem, gå till kyrkogården och läsa på gravstenarna.

Det finns också numera en hel del databaserat material och att arbeta med datorn som redskap är ett bra sätt att få den yngre generationen intresserade av slakten. Exempel på CD-ROM är "Sveriges Befolkning 1970", "Sveriges Befolkning 1890" och "Döda 1950-1999". Antingen kan man köpa dem eller fråga på biblioteket om de finns att låna. De flesta bibliotek har kyrkoböckerna filmade - födelsebok, vigselbok, bok över döda och husförhör. Om man är osäker på att själv kunna hitta i böckerna, så har de flesta

studieförbund kurser i släktforskning. Om slakten kommer från annan än den egna kommunen, så kan man på bibliotekets datorer läsa filmade kyrkoböcker. Programmet heter "Genline" och bibliotekspersonalen kan hjälpa till att komma igång. På många bibliotek finns möjlighet att skriva ut de uppgifter man eventuellt vill ha.

Nu får inte de böcker som finns i ämnet hamna i skuggan av den nya tekniken. Nästan varje hembygdsförening har givit ut skrifter från sin socken och där finns mycket intressant för en släktforskare.

Det här är en vägledning att komma igång med släktforskning. Det finns förmodligen medlemmar i föreningen som har kommit långt och vill gå ännu längre. Vi har data fram till 1700-talet men det finns de som kommit längre än så och det skulle vara roligt att sammanföra dessa uppgifter. Släktföreningen planerar en träff i Blacksta så småningom. Ni som har släkttavlor som sträcker sig längre skulle kunna visa dem för oss som inte kommit lika långt. Vi är öppna för förslag, idéer och frågor.

Notisen på nästa sida är ett exempel på hur man kan söka sina rötter.

"Där gingo tre jäntor i solen på vägen vid Lindane Le"

Dessa inledningsrader av Gustaf Fröding från Tre trallande jäntor eller "En glad trall" som den egentligen hette, är välbekant för den äldre generationen. Att musikens upphovsman Felix Körling (1864-1937) är Sabelsköldättling är nog mindre bekant. Det börjar med Felix's farfar, Sven Magnus Körling (1822-1900), som var en stor man i Kristdala. Han var klockare, kantor, folkskollärare och blev sedermera Kristdalas förste postmästare. Till hustru valde han Anna Lotta Persdotter vars mormors mormor var Elisabeth Sabelsköld.

De fick endast ett barn, sonen August (1842-1919). Endast 16 år gammal avlade han 1858 organist- och kyrkosångarexamen. 1861 tog han musiklärarexamen. Efter utbildningen flyttade han till Ystad och tillträdde en kantorstjänst i S:ta Maria kyrka 1866 och även en musiklärartjänst vid högre allmänna läroverket. Dessa poster hade han i 41 respektive 45 år. 1888 blev han ledamot av Musikaliska Akademin. Förutom sin gärning som drivande kraft i Ystads musikliv var han också en erkänd kompositör. Det mesta av det han komponerade finns inte inspelat då ju detta inte var möjligt kring förra sekelskiftet. Men ett par visor har "överlevt".

Först "Vita rosor" en tonsättning av Karl Alfred Melins dikt. Denna var en av Jussi Björlings allra första skivinspelningar. Den andra är "Aftonstämning" med text av Daniel Fallström. Även denna har Jussi sjungit in. Den fanns också på repertoaren vid Jussis populära konserter på Skansen. August vederfors en statsmannalik begravning vid sin bortgång. Efter begravningsakten i kyrkan fördes kistan i procession genom staden till kyrkogården. Först gick Dragonregementets musikkår, därefter bl. a. läroverkets fanor med representanter från lärarkåren samt några klasser. Sådana begravningar är inte vanliga i dag.

Nåväl, August blev far till åtta barn. Äldste sonen, Felix, är ju den mest bekante. Han gick i pappas fotspår och blev också musikdirektör och lärare med Halmstad som hemvist. Hans många barnvisor gjorde honom känd. Ett par operetter från hans penna uppfördes med goda omdömen i Stockholm. Han ledde också ett populärt barnprogram i radion. Felix

Skolarbete på gymnasiet

I ämnet svenska på Gripenskolan i Nyköping har eleverna fått i uppdrag att göra en antavla om sig själva. Andreas Karlsson, född 1986 - en Sabelsköldare - fick hjälp av mormor att plocka fram uppgifter om sig själv och bakåt till Carl Sabelsköld.

Det blev mfmfmfmfmfmfmfmff dvs femton generationer tillbaka och slutade med Jöns Mårtensson som var gift med åldfru Brita Larsdotter på Nyköpings slott. Hennes pappa var Laurentius Andrae, kyrkoherde i Nyköpings Helgona pastorat från 1562-1594. Resultatet blev VG+. Utan den fina CD-skivan hade vi inte kunnat leta oss fram.

Anna-Lena Hagsell
Styrelsesuppleant och mormor

var likt fadern i Ystad, en tongivande gestalt i Halmstad. Yngste sonen, Sven (1879-1948), gjorde samma karriär som broder Felix, fast med Göteborg som verksamhetsbas. Liksom sin broder komponerade han också barnvisor. Den om Pelle Sjöskum är kanske den mest bekanta. Men även kompositioner för manskör, likt Felix och August, ingick i skapandet.

Vid ett släktemöte 1969 firades hågkomsten av 50-årsdagen av Augusts frånfalle. Härvid avtäcktes en minnestavla i brons uppsatt på gaveln till det hus August bodde i, gränsande till Lilla torg. På denna kan man läsa "Till minne av August Körling. Sönerna Felix och Sven förde arvet vidare".

En fjärde ättling kan vara värd ett omnämnande är Felix's son Torkel (1903-1998). Han emigrerade i unga år till Chicago, USA. Han blev med tiden en mycket framgångsrik fotograf. Först blev han uppmärksam som industrifotograf. Hade omslagsbilder på den bekanta tidningen Life. Han övergick sedermera till att fotografera blommor och blev som sådan mycket framgångsrik. Några av hans utgivna böcker betraktas som standardverk i genren. På internet kan man läsa om honom om man söker på Torkel Korling (han ändrade givetvis ö:et till ett o).

I Svenskt Biografiskt Lexikon kan man läsa mera uttömmande om August, Felix och Sven. Sven Magnus, visserligen inte Sabelsköld-, men väl Duraeus-ättling, behandlas utförligt i den tredje av Sven Bankeströms böcker om Kristdalas historia.

Jag som skrivit dessa rader heter Håkan Körling och är sonson till August och har under många år sökt reda upp Körlingar och Kjöringar i Sverige.

Om Du som medlem har något Du önskar förmedla genom "Sabelsköldarn" eller har någon liten anekdot att berätta om, så är du välkommen att kontakta någon i styrelsen.

Vi tar också gärna emot förslag på vad som kan vara av intresse för medlemmarna att ta upp i nästa nummer av bladet.

Vara som de andra och "höra till"

Som ny suppleant i styrelsen vill jag presentera mig lite närmare, dels vem jag är och hur jag kommit att bli intresserad av Sabelskjöldska släkten, dels mina tankar kring historia, rötter och framtid! Jag heter Annika Sabelsjö, bor i Sabeltorpet i Bråbo och är inte släkt utan ingift i Sabelskjöldska släkten via min man Carl-Johan.

Jag är född i Bråbo men mina föräldrar kom hit som lärare 1953 och kom att älska trakten och eleverna här. Men i Bråbo finns en stark känsla av släkt-traditioner, vilket gjorde att jag i skolåldern ofta fick höra att jag inte "visste nåt om nån, då jag inte egentligen hörde hit"! Som barn är det ju särskilt viktigt att "höra till", och jag måste nånstans i hjärteroten blivit ordenligt sårad, jag ville ju verkligen vara som de andra, som hade "hört till" i minst sju generationer bakåt och som var släkt med alla i byn! Så nu som vuxen kan jag skoja om det och säga att jag var ute efter en "redig" bondson med minst sju generationers släktgård bakåt! Så blev det och är än idag; vi hade 25-årig bröllopsdag förra året, och nu har jag tagit revansch på att veta om släkter och namn!

Skämt åsido, men visst är det viktigt att veta och få känna att man "hör till"? Min man kommer från Bråhult och alltid vetat att han är Sabelskjöldare, men inte varit mera intresserad än just den vetskapen. Under Bråhult låg 6 torp 1654, och Sabeltorpet var ett av dem och var också Husartorp. Vi skulle bara haft det som sommarstuga men kom att bo kvar och bygga ut och bygga om och stanna kvar. Det var någonting med det gamla torpet som andades historia och levnadsöden och otaliga har alla besök från forna släktingar från både när och fjärran varit!

Då vi var väldigt unga när vi flyttade hit, tyckte många av de äldre att det var roligt att berätta historier och skrönor om händelser som rörde Sabeltorpet, och jag fick massor av uppgifter från skilda håll. De som bott och tjänat som husarer här hette Hjärpe, och en man vid namn Sven Nord var över 100 år när jag i början av 80-talet intervjuade honom, då hans far varit den siste husaren här runt

1900-talets början. Många är också Amerikabesöken som fascineras av att jag kan visa dem olika tapeter sen deras släktingar bott här!

När jag tar en promenad runt Bråhultsjön och jag går förbi grunden till huset där Sabelskjöldarna bodde, vandrar tankarna till en svunnen tid, och minnen av det jag läst om släkten blandas med egna fantasier till en härlig, levande saga som förstärks av dimman över sjön och stensamlingarna på åkrarna. Hur levde dom till vardags, vad tänkte Ingeborg när hennes pappa Carl drog ut i strid? Och hur var det nu med Ingeborgs barnbarn Karl Svensson, som vid hög ålder blev ihjälhuggen med en yxa i huvudet, på juldagen, när han för en stund såg till en fångslad fånge, som slet sig lös? Hur många såg mördarens halshuggning på Krokstorps avrättningsplats den 30 juni 1813, och hur tänkte dom om avrättning? Och tänk på min mans farmors farmors mor Maria Karlsdotter (barnbarn till den ihjälhuggne Karl) som gifte sig vid 14,5 års ålder år 1819! Hur kände hon det att gifta sig så ung?

Vårt kära Sabeltorp har gett oss så mycket av lycka och trygghet, arbete med ombyggnationer och att odla upp en trädgård som inte fanns innan, att vi många gånger under årens lopp kommit att tänka på att byta efternamn till något innehållande "Sabel". Vi hette Svensson förut. Det blev många namnförslag men aldrig något som passade alla 6 i familjen. Så en dag sa vår dotter Lisa; jag vet efternamnet nu; vi ska heta Sabelsjö! (Vi bor nära sjön, och går dit varje sommar-dag!). Och alla tyckte det var bra! Så vi tog reda på hur vi skulle gå tillväga, och i januari 2002 var det klart! På något sätt blev det också en vink till våra barn att det aldrig är för sent, fastän vi tänkt på det i 20 år, så gav vi inte upp!

Det är aldrig för sent att göra det man vill! Så om jag kan inspirera någon att söka sina rötter eller kanske gå med i Sabelskjöldska föreningen, är jag glad! Ni ser att mitt intresse av att leva i en kultur-bygd och viljan att levandegöra historia kan bli en högst personlig, härlig och nätverksskapande angelägenhet!

Nu ska jag ringa Marianne Lindén, då jag har sett ett namn på medlemsregistret i Sabelskjöldska föreningen som jag tror är släkt med min mamma... så nu kanske jag också är äkta Sabelskjöldare!!

*Annika Sabelsjö
styrelsesuppleant*

Fler i släkten?

Känner du någon Sabeskjöldare som ännu inte är med i vår förening men gärna vill bli medlem? Medlemsavgiften är 100 kronor/år för enskild medlem och 150 kronor/år för makar/sambor. Beloppet betalas in på postgironummer 16 56 77 - 6. Uppge namn, adress och telefonnummer på blanketten.